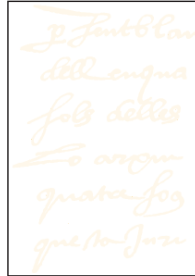

ARXIUS

BUTLLETÍ DEL

NÚMERO 7

SERVEI D'ARXIUS

TARDOR 1995

És un fet sabut, però fins avui dia insuficientment estudiat, que el patrimoni documental de Catalunya va patir pèrdues irreparables durant el període revolucionari de la nostra darrera guerra civil. Malgrat l'extraordinari treball de protecció i salvaguarda dut a terme pel Servei d'Arxius de la Generalitat de Catalunya, dirigit per Agustí Duran i Sanpere, que va restar efímerament plasmat en la creació de l'Arxiu General de Catalunya –precedent immediat de l'actual Arxiu Nacional–, nombrosos arxius i col·leccions documentals de titularitat pública i privada foren devorats per les flames junt amb molts altres béns del patrimoni històric.

Els arxius de caràcter patrimonial, particularment els nobiliaris, foren objecte de més d'un episodi de venjança. Aquest és el cas del dipòsit documental aplegat al llarg dels segles per la família Despujol, marquesos de Palmerola, un dels llinatges nobiliaris més antics i de més renom del país. L'estiu de l'any 1936, l'arxiu dels Despujol, que es conservava a la residència familiar de les Masies de Voltregà, fou saquejat i incendiat, i en va restar únicament un valuós manuscrit del segle XVIII. Sembla que l'autor material de l'incendi –segons es desprèn d'una certificació emesa anys després per l'alcalde falangista de les Masies de Voltregà– fou un masover del marquès:

«que es público y notorio que el archivo de la casa Despujol fué arrojado desde el segundo piso de dicha casa de campo, dirigiendo la quema el [...], cuyo hecho conocí y aprobó, según es público, el [...], padre, y resto de la familia, afirmando el Luis que si les había correspondido sufrir a ellos, cuando el [...] estuvo en el Uruguay, ahora tocaba al marqués.»

L'arxiu desaparegut estava ins-

QÜESTIONS DE TREBALL

RECONSTRUCCIÓ DE L'ARXIU PATRIMONIAL DEL MARQUÈS DE PALMEROLA

tal·lat en una habitació de 36 metres quadrats i ocupava 48 metres lineals. Els documents més antics eren del segle XI i la seva ordenació, atenent a un inventari de l'any 1829, era per llinatges: Despujol, Ponts de Montclar, Palmerola, Alemany Descatllar, Villaba, Meca, Balbs, Espasens, Montcorb, Llorac, Amigant-Ferrer de Sant Jordi, Fivaller, Chaves i Leonardo Lincoln. El seu valor històric era incalculable. El seu valor econòmic, a efectes d'obtenir una reparació, fou xifrat per Ferran Valls i Taberner en la suma de 290.000 pessetes.

Immediatament després d'acabada la guerra, Josep Maria Despujol i Ricart, marquès de Palmerola i de Callús, comte del Fonollar i baró de Montclar, un jove i influent advocat de l'Estat que residia a Madrid, inicià les gestions per obtenir del govern una fórmula que li permetés reconstruir el seu arxiu amb el menor cost possible. El 14 de desembre de 1939 s'adreçà oficialment a la Real Academia de la Historia perquè l'ajudés en la seva pretensió; a l'escrit hi expressava els fonaments de la seva petició:

«La pérdida material producida al que suscribe y familia puede equipararse a la cifra antes expuesta [290.000 ptes]. Mas, indudablemente, a ésta pérdida van unidas una mayor colectiva, de interés público, y otra particular, moral e histórica. Moral e histórica, pues una pérdida así para una casa y familia es la destrucción de un patrimonio espiritual e histórico, la pérdida de la mejor demostración de sus tradiciones y de sus servicios a la patria, de los actos ejemplares de las generaciones pasadas. Colectivamente, la pérdida afecta al público interés, [...] en razón del conjunto de datos, antecedentes y elementos para la historia de una nación, una ciudad o familias, que en definitiva la constitu-

SUMARI

QÜESTIONS DE TREBALL

Reconstrucció de l'arxiu patrimonial del marquès de Palmerola

CRÒNICA

Restauració del Llibre de Privilegis de Cervera

AGENDA

NOUS FONDS I DOCUMENTS INGRESSATS ALS ARXIUS

NOUS INSTRUMENTS DE DESCRIPCIÓ DELS ARXIUS

BIBLIOGRAFIA

ARXIU NACIONAL DE CATALUNYA

yen, para la explicación de hechos desconocidos o dudosos.»

El marquès es queixava de la manca de mesures tutelars per part de l'Estat en el camp de la reconstrucció del patrimoni documental malmès per la guerra i «el torbellino revolucionario», en contrast i en greu discriminació respecte de molts d'altres camps, en què l'Estat franquista es mostrà generós en mesures de reparació i indemnització, naturalment, als perjudicats del bàndol guanyador. Josep Despujol no demanava aportacions econòmiques de l'Administració, sinó ajuts indirectes: en primer lloc, que l'Estat reconegui l'interès públic de la reconstrucció dels arxius desapareguts i, molt més important, que renunciï a obtenir beneficis fiscals mitjançant el no cobrament de l'impost del timbre i la reducció al mínim de les taxes i aranzels.

El marquès de Palmerola obtingué el suport de la Real Academia de la Historia, de la Diputació de la Grandesa d'Espanya, d'un nombrós grup de nobles catalans, castellans i valencians que també patiren la pèrdua de llurs arxius, i de diversos professionals prestigiosos del món dels arxius. Resulta molt interessant la postura dels professionals. Els facultatius del Cuerpo de Archiveros mostraren les seves reticències davant un programa de reconstrucció d'arxius privats que suposaria una greu perturbació de les seves tasques habituals, segons indicà Jesús E. Martínez Ferrando, director de l'Arxiu de la Corona d'Aragó, en el seu informe:

«...determinados establecimientos del Cuerpo se verían abrumados por una reiterada petición de copias certificadas con grave perturbación de los trabajos técnicos de ordenación y régimen interior de los mismos, máxime dada la escasez de funcionarios facultativos, los cuales quedarían a merced, o poco menos, de este exclusivo servicio.»

Martínez Ferrando proposava, com a solució idònia, que la tasca de recerca de documentació i la redacció de certificacions l'efectuessin els funcionaris en hores extraordinàries i que, en la mesura del possible, s'optés per l'obtenció de reproduccions fotogràfiques.

La posició reticent de Martínez Ferrando contrasta amb el suport incondi-

cional d'Agustí Duran i Sanpere, director de l'Arxiu Històric Municipal de Barcelona, el qual, en el seu informe de 26 de febrer de 1940, es lamentava del fracàs de la gestió que realitzà personalment l'estiu de 1936 per a salvar el fons documental Despujol:

«Me consta también la desaparición total del archivo Despujol en el torbellino revolucionario de 1936, por haber podido comprobarlo personalmente cuando, poco después de su pérdida, que ignoraba, visité el «mas Despujol» con intento de evitar el mal que no pudo ser evitado. Ante los estantes vacíos deploré el daño sufrido en el patrimonio documental de la nación y vislumbré el problema que se plantearía una vez terminada la guerra.»

A. Duran i Sanpere donà suport a la petició del marquès de Palmerola, consistent en la reducció de les taxes, aranzels i dret del timbre que l'Administració i corporacions cobraven per a facilitar còpies, però la seva proposta era de més llarg abast: proposava que els arxius eclesiàstics facilitessin també còpies gratuïtes, «en compensación de las facilidades dadas para la reconstrucción de archivos parroquiales, diocesanos y conventuales», i que els arxius reconstruïts restessin oberts a la consulta especialitzada sempre que les peticions dels investigadors anessin refrendades per funcionaris del Cos d'Arxivers de l'Estat.

Un llarg període d'intenses gestions davant els ministeris de Justícia i Hisenda i la bona predisposició de la Direcció General d'Arxius i Biblioteques, en l'època en què fou dirigida per Francisco Sintés, culminaren en l'aprovació per les Corts de la *Ley de reconstrucción de Archivos patrimoniales familiares e históricos* de 23 de desembre de 1948 (BOE núm. 360, de 25/12/1948). Aquest text legal, despullat de la terminologia pròpia del context històric i tenint en compte que s'adreçava exclusivament als perjudicats del bàndol vencedor de la guerra, constitueix una de les primeres intervencions tutelars de l'Administració pública espanyola en el terreny dels arxius privats.

Els beneficis de la llei se cenyeixen, segons l'article primer, a «cuantos hayan padecido la destrucción o el robo total o parcial de sus archivos patrimoniales por causa de la dominación roja durante la misma». Els perjudicats havien d'acollir-se a la llei en el termini de sis mesos, mitjançant una sol·licitud oficial al Ministeri de Justícia i utilitzant el procediment establert per la llei d'enjudiciament civil. La sol·licitud havia d'acreditar els extrems següents: les circumstàncies de la destrucció, les famílies incloses en els arxius destruïts, els seus principals patrimonis i els arxius on podien existir còpies dels documents desapareguts. El

Ministeri de Justícia havia de resoldre cada expedient mitjançant una ordre ministerial (art. 4 i 5). Els beneficiaris de la llei havien de costejar les despeses de material i del personal que efectués la recerca de la documentació. Les còpies no podien ser utilitzades amb finalitat provatòria administrativa o judicial, sinó únicament com a testimoni històric. Finalment, la llei autoritzava els ministeris de Justícia, Hisenda i Educació i Ciència a dictar els reglaments per a desenvolupar-la.

La interpretació restrictiva que en féu el Ministeri d'Educació i Ciència, del qual depenien la major part dels arxius afectats per la llei, mantingué el text legal bloquejat fins al 3 d'abril de 1950, en què una ordre ministerial –la segona sobre la matèria– establí el procediment per executar-la (BOE núm. 121, de 1/5/1950). Aquesta segona ordre ministerial suprimia les facultats discrecionals que s'havien concedit als directors dels centres per interpretar si les peticions de còpies eren raonades o no. Finalment, el marquès de Palmerola va obtenir la declaració oficial del seu arxiu i pogué iniciar els treballs de reconstrucció dels documents referents a les quaranta-set famílies emparentades amb el seu llinatge, relacionades nominativament en l'ordre ministerial de 7 de juny de 1950, que li concedia els beneficis de la llei de 1948 (BOE núm. 171, de 20/6/1950).

Desconec quantes famílies més obtingueren el mateix benefici, però es pot afirmar que cap altre particular no dugué a terme una tasca tan àmplia, intensa i apassionada de reconstrucció de l'arxiu i del passat familiar com la realitzada per Josep Despujol i Ricart entre els anys 1951 i 1976. Un informe de mossèn Eduard Junyent, arxiver de Vic i amic del marquès, de l'any 1961, mostra clarament la tasca prodigiosa realitzada:

«El actual archivo, en continuada reconstrucción, resulta sorprendente por la gran cantidad de documentación; más de sorprendente todavía, pues toda ella ha sido obtenida, investigada y reunida a partir de la orden referida de 1950, aprovechando los grandes beneficios económicos que de otro modo no hubiese sido posible.»

L'arxiu es trobava dividit en seccions familiars, començant pel llinatge troncal (Despujol) i continuant pels llinatges incorporats i els emparentats. Cada secció, instal·lada en la seva prestatgeria corresponent, distribuïa la documentació segons l'ordre següent: antecedents històrics, arbres genealògics, escuts i armes, partides i certificacions, documentació religiosa, documentació militar, capítols matrimonials, testaments, inventaris, èpoques, compra-vendes, debitoris, arrendaments, censos, censals, poders i altra documentació administrativa.

ARXIUS. Butlletí del Servei d'Arxius

Edita	Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya
Redacció	Servei d'Arxius, carrer Portaferrissa, 1, 08002 Barcelona
Coordinació	R. Planes i Albets, A. Marginyà i Rull
Tipografia	Fotocomposició Fernández, SL
Impressió	Treballs Gràfics, SA
Tiratge	2.500 exemplars
Dipòsit legal	B-17.466-93
ISSN	1133-3774

Cada document és copiat en forma autèntica, generalment a mà, i va seguit de la seva traducció castellana. Els arxius buidats eren, l'any 1961, els següents: Archivo Histórico Nacional de Madrid, Archivo General del Ejército, Archivo de Simancas, Palacio Real, Arxiu Històric Municipal de Barcelona, Arxiu Diocesà de Vic, arxius de Manlleu, Torelló, Ripoll i Sant Joan de les Abadesses, arxius de Manresa, Pedralbes, Biblioteca de la Universitat de Barcelona, Diocesà i Capitular de Barcelona i Arxiu de Protocols de Barcelona. La investigació continuava en els arxius de la Corona d'Aragó, Olot, Puigcerdà i Perpinyà, i es féu extensiva, en els darrers anys, a Roma, París i molts arxius particulars. A banda de les còpies en paper, el marquès de Palmerola demanà reproduccions en film i microfilm, que sumaven l'any 1961 més de 10.000 reproduccions dels principals arxius consultats, moltes de les quals foren també transcrites i traduïdes.

Els objectius del marquès de Palmerola eren ambiciosos. La finalitat perseguida ultrapassava amb molt l'obtenció de còpies de la documentació bàsicament reial i notarial que feia referència directa a les famílies incloses en l'ordre ministerial de 1950. Josep Despujol es proposà i ordenà fer un buidatge exhaustiu de la documentació dels arxius seleccionats amb l'objectiu d'omplir buits i llacunes existents fins i tot en l'arxiu original perdut. Així, la pèrdua irreparable de la documentació estrictament privada (llibres de comptabilitat i d'administració, correspondència, espèculs, llevantors, etcètera), fou compensada per l'obtenció de dades i notícies de caire polític, militar i religiós conservades en arxius públics. Alguns llinatges molt desconeguts, com els Ribelles, foren objecte d'un treball d'investigació i recerca sistemàtics.

Un programa tan immens pogué realitzar-se amb la intervenció d'un equip de professionals i d'investigadors. La nombrosa correspondència sobre la reconstrucció de l'arxiu ocupa quatre arxivadors, i s'hi dibuixen dia a dia els avanços i les dificultats del treball. Aquesta mateixa correspondència conté segurament una font de notícies inèdita i riquíssima sobre l'estat dels arxius de Catalunya en la postguerra. Ofereixo, a tall d'exemple, la resposta de Josep Maria Gasol, prevere de Manresa, a una petició del marquès de l'any 1949:

«Recibí su atenta del 16 de marzo. Ciertamente, mis ocupaciones ministeriales no me permiten trabajar en los archivos de Manresa. Ni sé, por el momento, quien podría dedicarse a ello. El señor archivero municipal es incomprensiblemente receloso, lo cual dificultó también mis trabajos, pues tenía que ceñirme a un horario inverosímil y bajo la ins-

pección inmediata del mencionado archivero. Bajo este aspecto, en Manresa estamos actualmente muy mal, puesto que carecemos de gente apta y con ganas de trabajar [...]. Pero si frecuentar el Municipal es algo muy difícil, penetrar en el del Cabildo es casi un heroísmo.»

La mort de Josep Despujol i Ricart, l'any 1976, estroncà els treballs de reconstrucció, que estaven ja en fase molt avançada. L'arxiu resultant de la

seva dedicació ingent ocupa més de 60 metres lineals i és un dels arxius privats més interessants i de millor accés per als investigadors de la història de Catalunya. L'actual marquès de Palmerola l'ha dipositat a l'Arxiu Nacional de Catalunya, on ja és consultable. Certament, aquest arxiu patrimonial constitueix, entre els molts de semblants que ha format i conserva la noblesa catalana, una peça única.

Josep FERNÁNDEZ i TRABAL

CRÒNICA

Reunió dels responsables d'arxius amb l'AAC: la resposta a un document presentat al conseller de Cultura

El dia 18 de juliol el director general del Patrimoni Cultural i el cap del Servei d'Arxius, per encàrrec del conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya, es reuniren amb tres representants de la junta directiva de l'Associació d'Arxivadors de Catalunya (AAC) a fi de donar-los resposta a les qüestions plantejades per l'Associació en un document presentat al conseller de Cultura el passat dia 28 de febrer.

La Conselleria de Cultura féu notar a la junta directiva de l'AAC que el to d'exigència i, a vegades, desqualificador del document no era la millor base sobre la qual establir un diàleg fluid i constructiu. Malgrat això, s'inicià la reunió fent una valoració –no compartida– del nivell de rigor tècnic assolit a les V Jornades d'Arxivística fetes a Lleida el mes de maig, per passar després a una anàlisi detallada del document lliurat al conseller. Es va considerar que l'esmentat escrit presentava necessitats o mancances que ja s'han corregit des de fa temps o bé que són en procés d'esmenar-se. Pel que fa a la proposta de redactar una nova Llei d'arxius no s'acceptà l'argumentació que, en bona part, la considera necessària pel fet que la Llei actual porta ja deu anys de vigència o perquè hi ha altres lleis sectorials (de biblioteques o de museus) que són més recents. Si bé es detecten algunes llacunes a la Llei d'arxius i no es descarta que a la llarga es pugui establir un altre text legislatiu, la Conselleria creu que, ara per ara,

cal continuar amb el desplegament normatiu que duu a terme el Departament i del qual es dona àmplia informació a la junta directiva de l'AAC. Referent a les adscripcions dels arxius històrics comarcals, la Conselleria remarca que aquests són arxius la titularitat dels quals correspon a la Generalitat de Catalunya, i que cal no confondre el seu abast territorial amb la seva adscripció administrativa. S'informa també a la junta directiva de l'AAC que la presència d'un representant de l'AAC en els tribunals formats amb motiu de les convocatòries de places del cos de titulats superiors, arxivadors, de la Generalitat de Catalunya topa amb la dificultat que l'Associació no té la categoria de col·legi professional, que li permetria plantejar aquesta aspiració amb més garanties d'èxit davant la Direcció General de la Funció Pública. Malgrat aquest inconvenient, la Direcció General del Patrimoni Cultural estudiarà la possibilitat, apuntada per l'AAC, de preveure la incorporació d'un representant de l'AAC acollint-se a la figura de l'assessor que la normativa preveu.

Finalment, la Direcció General del Patrimoni Cultural es compromet a plantejar davant el Comissionat d'Universitats la necessària creació d'estudis superiors d'arxivística, i accepta la coordinació, junt amb l'AAC, de la Conferència Europea d'Arxius que s'ha de fer a Barcelona el mes de maig de 1997.

AGENDA

Alt Empordà : *Curset de diplomàtica*, per Josepa Arnall i Juan, els dies 11, 18 i 25 de novembre de 1995 a la seu de l'Arxiu Històric Comarcal de Figueres, plaça de l'Escorxador, s/n, 17600 Figueres, tel. (972) 67 01 78.

Baix Ebre : exposició itinerant de foto-

grafies *Josep Salvany i la seva visió de les Terres de l'Ebre*, del 20 d'octubre al 19 de novembre als Reials Col·legis de Tortosa. Tercera edició del cicle de conferències *Recerca 95*, sobre els darrers estudis d'investigació referents a la història de Tortosa i la seva àrea d'influència, del 6 al 22 de no-

vembre a la seu dels Serveis Territorials de Cultura de Tortosa. *Exposició sobre l'antiga plaça de Bous de Tortosa*, durant el mes de desembre a la seu de l'Arxiu Comarcal. *Curs d'introducció a la toponímia*, al desembre de 1995 a la seu dels Serveis Territorials de Tortosa. Per a més informació: Arxiu Històric Comarcal de les Terres de l'Ebre, tel. (977) 44 15 25.

Baix Empordà : el calendari dels actes organitzats per l'Arxiu Històric Comarcal de la Bisbal d'Empordà amb motiu de la commemoració del centenari del cinema ha variat; les sessions es duren a terme el dies 9, 16, 23 i 30 de novembre de 1995 a la seu de l'Arxiu Comarcal. Per a més informació: Arxiu Històric Comarcal de la Bisbal d'Empordà, tel. (972) 64 18 01.

Barcelonès : *IV Congrés d'Història de Barcelona*, del 12 al 15 de desembre de 1995 al saló d'actes de l'Ateneu Barcelonès, organitzat per l'Institut Municipal d'Història de Barcelona. *Presentació del programa informàtic de descripció i gestió d'arxius: GAC*, el dia 15 de novembre de 1995, de 12 a 14 h, a la sala d'actes del Centre d'Art Santa Mònica.

Jornada d'estudi i debat sobre les normes de descripció arxivística ISAD (G), ponència a càrrec de Victòria Arias i Antònia Heredia, el dia 28 de novembre de 1995, de 10 a 14 h, al Centre d'Art Santa Mònica.

Jornada d'estudi i debat sobre La funció de l'arxiu municipal avui, el 26 d'octubre de 1995, organitzada per l'Associació d'Arxivers de Catalunya i el Centre d'Estudis i Recursos Culturals de la Diputació de Barcelona. Per a més informació: Centre de Recursos Culturals, carrer Montalegre, 7, 08001 Barcelona, tel. (93) 402 25 73.

Gironès : *La tradició moderna. Segones jornades d'estudi de la documentació d'arquitectura i urbanisme*, els dies 16 i 17 de novembre de 1995 a l'edifici de la Pia Almoina de Girona, organitzades pel Col·legi d'Arquitectes de Catalunya, Demarcació de Girona. Per a més informació: COAC Demarcació de Girona, edifici de la Pia Almoina, plaça de la Catedral, 8, 17004 Girona, tel. (972) 21 99 08. Exposició commemorativa de la llarga trajectòria de l'Institut Jaume Vicens Vives de Girona: *L'Institut, 150 anys*, del 20 d'octubre de 1995 al 31 de març de 1996 a la seu del Museu d'Història de Girona, organitzada conjuntament per l'Ajuntament de Girona i l'Institut Jaume Vicens Vives.

Montsià : *Premi «La Nostra Gent»* per a treballs de recerca biogràfica de persones rellevants de la comarca, organitzat per l'Institut d'Estudis Comarcals del Montsià. Termini de presentació: abans del 15 de novembre de 1995. Per a més informació: Susanna Ferré, tel. (977) 70 4854, i Montse Soriano, (977) 70 48 14.

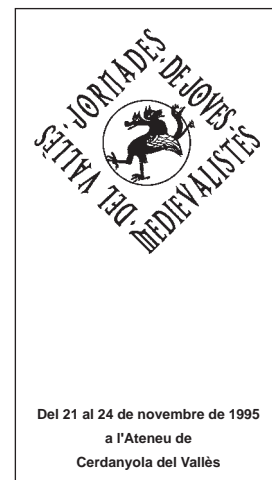
La Selva : *curset d'Introducció teòrica a la paleografia*, a càrrec de Gabriel Roure, els dies 11, 18 i 25 de novembre de 1995, de 10 h a 13 h a la seu de l'Arxiu Històric Comarcal de Santa Coloma de Farners. Per a més informació podeu adreçar-vos a l'Arxiu Comarcal, carrer de l'Ave Maria, 5 bis, 17430 Santa Coloma de Farners, tel. (972) 84 21 46.

Tarragonès : amb motiu del cinquantenari de la Segona Guerra Mundial, exposició *Imatges de la Guerra*, selecció de fotografies sobre la Segona Guerra Mundial del fons documental De Muller, del 12 de desembre de 1995 al 14 de gener de 1996 a la seu del Museu d'Art Modern de Tarragona, carrer Santa Anna, 8, organitzada conjuntament per l'Arxiu Històric de Tarragona i el Museu d'Art Modern. Cicle de conferències *Els catalans a la Segona Guerra Mundial i conseqüències de la guerra*, del 13 al 19 de desembre de 1995 a la sala d'actes del Serveis Territorials de Cultura, carrer Major, 14 de Tarragona, organitzat per l'Arxiu Històric de Tarragona. *Curs Fons documental i recerca històrica de l'associacionisme català*, gener 1996, organitzat per l'Arxiu Històric de Tarragona.

Vallès Occidental : *Curs de postgrau de formació de tècnic d'arxiu*, els mesos de desembre-juny de 1995-1996 (420 hores), organitzat pel Departament de Pedagogia Aplicada de la Universitat Autònoma de Barcelona. Per a més informació podeu adreçar-vos al telèfon (93) 581 14 17.

The management of archives and records: standards for performance, storage, control and transmission. Liverpool, 5-15 de novembre de 1995, organitzat per The British Council, International seminarus in Britain, per a més informació cal adreçar-se a TBC, 10 Spring Gardens, Londres SW1A 2BN.

Primeres Jornades de Joves Medievalistes del Vallès, del 21 al 24 de novembre de 1995 a l'Ateneu de Cerdanyola del Vallès. Data límit de lliurament: 30 de juny de 1995. Per a més informació: JJMV (B9-109) Universitat Autònoma de Barcelona, Departament d'Història de les Societats Pre-Capitalistes i Antropologia Social, edifici B, 08193 Bellaterra (Cerdanyola).

NOUS FONDS I DOCUMENTS INGRESSATS ALS ARXIUS

Juny – agost de 1995

Arxiu Històric Comarcal de la Bisbal d'Empordà: fons de les cambres agràries locals de Palau Sator (s.XX), 1 ml, Peratallada (1952-1991), 2 ml i Ruplà (s. XX), 2 ml; documentació de la farmàcia Figa de la Bisbal d'Empordà (s. XVII-XX), 1 lligall.

Arxiu Històric Comarcal de Cervera : fons municipal de Cervera (1960-1989), 30 ml; documentació del Patronat Universitari de Cervera (1962-1967), 0,75 ml.

Arxiu Històric Comarcal d'Igualada: 40 fotografies del fons municipal d'Igualada (1995); fons de les cambres agràries locals d'Argençola (1954-1993), Bellprat (1952-1993), Cabrera d'Igualada (1941-1985), Calaf (1954-1993), Calonge de Segarra (1954-1993), Capellades (1976-1990), Carme (1976-1990), Castellfollit de Riubregós (1978-1986), Copons (1978-1990), Hostalets de Pierola (1956-1990), Jorba (1956-1994), la Llacuna (1941-1990), Montmaneu (1960-1993), Odena (1945-1993), Orpí (1951-1989), Piera (1926-1993), la Pobla de Claramunt (1950-1989), els Prats de

Rei (1950-1993), Pujalt (1956-1993), Rubió (1960-1990), Santa Margarida de Montbui (1953-1993), Santa Maria de Miralles (1951-1993), Sant Martí de Tous (1956-1993), Sant Martí de Sesgueioles (1954-1993), Sant Pere Sallavina (1960-1993), la Torre de Claramunt (1976-1985), Vallbona d'Anoia (1956-1993), Veciana (1972-1993) i Vilanova del Camí (1955-1992), 9 ml en total.

Arxiu Històric Comarcal de Figueres: protocols notariais del districte de Figueres (1800-1895), 1.282 volums que suposen un total de 77 ml; fons de les cambres agràries locals d'Avinyonet de Puigventós, 1,3 ml; L'Armentera, 1,1 ml; Cistella, 0,11 ml; Figueres, 4,6 ml; Maçanet de Cabrenys, 1,2 ml, Masarac, 1,3 ml; Navata, 2,7 ml; Ordis, 1,2 ml; Palau Saverdera, 0,4 ml; Sant Climent Sescebes, 1,7 ml; Sant Pere Pescador, 2,2 ml; Torroella de Fluvià, 1,8 ml; Ventalló, 2,2 ml; Vilabertran, 0,3 ml; Viladamat, 0,7 ml; Vilafant, 0,2 ml; Vilamacolum, 0,5 ml i Vilanant, 0,3 ml (s.XX); 25 ml en total.

Arxiu Històric de Lleida: fons de la

Delegació Provincial d'Hisenda (1960-1980), 500 llibres i 1.300 lligalls; fons del Centre de Gestió Cadastral (1975-1985), 160 llibres i 900 lligalls; fons de la Cambra Agrària Territorial de Lleida (1945-1990), 200 lligalls; fons de les cambres agràries de Llardecans, Sunyer i Sudanell (s.XX), 36 lligalls.

Arxiu Històric Comarcal de Montblanc: fons del Consell Comarcal de la Conca de Barberà (1988-1995), 19,50 ml.

Arxiu Històric Comarcal d'Olot: fons de la Comissió Premis Ciutat d'Olot (1992-1993), 1 caps; «Plano anunciador de Olot» (1905); fons patrimonial Casabó (s. XVIII-XIX), 1 ml.

Arxiu Històric de Palafrugell: 5 volums de l'empresa de transports Cañet (1927-1956); fons de la família Roig-Ferrer (s. XIX-XX), 5 caps; dos gravats (s. XVIII-XIX); 8 fotografies referents al músic palafrugellenc Joan Ribas; un quadern escolar de Miquel Pujol i Llo-sent (1911-1912); 9 fotografies de les festes de carnaval de Palafrugell (principi s. XX).

Arxiu Històric Comarcal de Puigcerdà: 5 cintes de gravacions (1994-1995) i documentació en paper (1983-1985 i 1994), 0,80 ml, dels informatius diaris de Ràdio Pirineus; col·lecció de Josep Llaudó i Majoral de programes, cartells, fotografies, plànols, documentació manuscrita i d'altres impresos menors referents a la Cerdanya (s. XX), 1,75 ml.

Arxiu Històric Comarcal de Reus: documentació de recaptació del fons municipal de Reus (1986-1994), 90 ml; fons de la cambra agrària local de Vandellòs (1944-1993); fons Cafès Macaya de Reus (1925-1980), 75 ml; fons personal de l'advocat Pere Navarro i Vilarrocha de Reus (1965-1975), 50 ml.

Arxiu Històric Comarcal de Sant Feliu de Llobregat: documentació gràfica dels col·legis públics de Sant Feliu de Llobregat: Jaume Balmes, 15 negatius fotogràfics, 4 caps de diapositives i un vídeo; Mestre Esteve, 198 fotografies i 2 pel·lícules i Collserola, dos vídeos (1970-1990). Fons de les cambres agràries locals del Prat de Llobregat (1927-1989), 6,7 ml; Sant Just Desvern (1941-1993), 1,2 ml; i Sant Boi de Llobregat (1940-1993), 6,7 ml. 4 llibres d'escriptures de propietats a Viladecans, Sant Climent i altres indrets de la comarca de les famílies barcelonines Feliu Prats (1779-1921) i Mayolas (1800-1918). Documentació de les famílies Claramunt i Mallofré de Sant Feliu de Llobregat (s. XIX-XX), 1 lligall. Col·lecció d'impresos menors de Joan Claramunt (s. XX), 2 lligalls i una carpeta.

Arxiu Històric Comarcal de Santa Coloma de Farners: fons de l'Oficina Comarcal del Departament d'Agricultura de Santa Coloma de Farners (1987-1993), 3 ml; fons de l'Oficina Liquidadora

de Santa Coloma de Farners (1864-1991), 13 ml; col·lecció de 54 postals de la Selva (1900-1910).

Arxiu Històric Comarcal de Solsona: Consell Comarcal de Muntanya del Solsonès (1984-1988), 0,5 ml; Consell Comarcal del Solsonès (1988-1993), 8 ml; Mancomunitat d'Aigües del Solsonès (1982-1994), 6 ml; Mancomunitat de Serveis del Solsonès (1990-1993), 1 ml.

Arxiu Històric Comarcal de Sort: fons municipal de Soriguera (1890-1988), 24,5 ml, i d'Estac (1890-1972), 4 ml.

Arxiu Històric Comarcal de Tàrraga: fons municipal de Rocallaura (s. XX), 9 ml; fons de les cambres agràries locals d'Agramunt (1940-1994), 1,6 ml; Ossó de Sió (1940-1994), 1,2 ml; Castellserà (1943-1994), 4,2 ml; Tornabous (1940-1993), 3,5 ml i Puigverd d'Agramunt (1949-1994), 3,2 ml; una llibreta de comptes de la parròquia de Claravalls (s. XVIII-XIX).

Arxiu Històric de Tarragona: fons de les cambres agràries locals de Tarragona, Vilallonga del Camp, Vila-seca i la Pobla de Mafumet (1940-1994), 22 ml; fons de l'empresa De Muller (1823-1975), 175 ml i 750 fotografies; 1 protocol notarial de Vila-seca (1870).

Arxiu Històric Comarcal de Terrassa: 4 volums microfilmats de la Comissió de Solidaritat i Relacions de Terrassa

MLE-CNT de Tolosa de Llenguadoc (1946-1983); fons personal de Llorenç Muntada i Serra (conté 13 treballs d'arqueologia local) (1958-1985), 3 caps.

Arxiu Històric Comarcal de les Terres de l'Ebre: fons de les cambres agràries locals de Ginestar, Móra i Palma d'Ebre (1944-1994), 5 ml.

Arxiu Històric Comarcal de Valls: fons de les cambres agràries locals d'Aiguamúrcia (1944-1994), 4,3 ml; Bràfim (1944-1994), 1,40 ml; la Masó (1960-1994), 1,30 ml; Puigpelat (1953-1993), 2,60 ml; Rodonyà (1955-1989), 0,7 ml; el Rourell (1974-1993), 0,50 ml; Vallmoll (1946-1993), 1 ml i Valls (1946-1991), 2,70 ml; fons de La Hermandad Sindical de Labradores y Ganaderos d'Aiguamúrcia (1944-1984), 2 ml; Bràfim (1940-1986), 1,20 ml; la Masó (1958-1987), 1,20 ml; Puigpelat (1945-1987), 1,40 ml; Rodonyà (1955-1989), 0,7 ml; Vallmoll (1952-1987), 0,7 ml i Valls (1946-1987), 1,8 ml.

Arxiu Històric Comarcal del Vendrell: documentació de l'Associació de secretaris d'ajuntaments del partit judicial del Vendrell (1900-1925), 1 lligall; de l'Associació Mútua de Propietaris de l'Arboç i la seva Comarca (1919-1933), 1 volum; i de la masia Llobets de Sant Jaume dels Domenys (1939-1976), 1 caps; col·lecció sobre el polític Andreu Nin (s. XX), 2 ml.

NOUS INSTRUMENTS DE DESCRIPCIÓ DELS ARXIUS

Juny – agost de 1995

Arxiu Històric Comarcal de la Bisbal d'Empordà: inventaris analítics dels fons patrimonials Ullastres del veïnat de Sant Pol (La Bisbal d'Empordà) (1650-1940) i Comas del Brugar de Vulpellac (1354-1924).

Arxiu Històric Comarcal de Cervera: inventari del fons municipal (1720-1974) i del fons parroquial (1388-1931) de Lloberola (Biosca); inventari de la documentació del Patronat Universitari de Cervera (1962-1967).

Arxiu Històric Comarcal de Figueres: inventaris del fons municipal (1833-1994) i del Jutjat de Pau (1841-1994) de Fortià; de les notaries de Sant Llorenç de la Muga (1800-1895) i la Jonquera (1800-1895); i de l'escola de Cabanelles (1868-1895).

Arxiu Històric de Girona: inventari del fons de la Delegació Provincial d'Hisenda (1874-1986); catàleg del fons de la notaria de Castelló d'Empúries (1260-1700); inventari dels fons de les cambres agràries locals de Banyoles, Porqueres, Camós, Fontcuberta i Serinyà (1941-1994).

Arxiu Històric Comarcal de Montblanc: revisió dels inventaris dels fons municipal (1583-1987), de la Cort del Batlle (1608-1824), del Jutjat de Pau i del Re-

gistre Civil (1821-1979), de la cambra agrària local (1919-1961), de l'Associació Acció Catòlica Femenina Parroquial (1930), de l'Associació de Propietaris per a la Defensa de les Propietats i Sosteniment de Guardes Jurats (1901-1920), del Comitè local d'Unió Patriòtica (1926), de la Germandat de Sant Antoni (1895-1953), de la Junta Local del Movimiento (1949-1968) i documents solts, manuscrits i DNI (1717-1961), de Pira, per a la seva publicació.

Arxiu Històric de Palafrugell: Inventari de l'empresa de fabricació i distribució de begudes Cama Dalmau (1923-1957) i de 5 volums que es conserven del fons de l'empresa Transports Cañet (1927-1956).

Arxiu Històric Comarcal de Reus: inventaris dels arxius municipals de Vandellòs (1898-1993) i de Vilanova d'Escornalbou (1564-1995).

Arxiu Històric Comarcal de Sant Feliu de Llobregat: inventari del fons municipal (1818-1995), del Jutjat de Pau (1849-1992) i de la Delegació Local de la FET y de las JONS (1939-1974) d'Abbrera.

Arxiu Històric Comarcal de Santa Coloma de Farners: inventari del fons de

l'Oficina Comarcal del Departament d'Agricultura (1987-1993); del fons del Registre de la Propietat de Santa Coloma de Farners (1847-1970); i del fons patrimonial Prat (1204-1980).

Arxiu Històric de Tarragona: inventari del Centre Penitenciari de Tarragona (1939-1975).

BIBLIOGRAFIA

ALEGRE AVILA, Juan Manuel. *Evolució i règim jurídic del patrimoni històric. La configuració dogmàtica de la propietat històrica en la Ley 16/1985, de 25 de juny, del Patrimonio Histórico Español*. 2 vol. Madrid: Ministerio de Cultura, 1994 (Análisis y documentos; 5). 678 i 806 pàg.

ALMUZARA, Rosa; VILÀ, Agustí M.; MA-TEU, Aurora. «La marina mercant del vuit-cents al Masnou: fons bàsiques». A: *La Roca del Xeix*. Núm. 10 (El Masnou, maig 1995), pàg. 7-64.

ARCHIVES. Sillery (Québec): Association des archivistes du Québec. Vol. 26, núm. 3 (hivern 1995). 112 pàg.

ARCHIVI E IMPRESE. *Bolletino di informazioni, studi e ricerche*. Milà: Centro sulla storia dell'impresa e dell'innovazione. Núm.10 (juliol-desembre 1994). 173 pàg.

ARCHIVUM. K.G. Saur Munchen, New Providence, London, París: CIA-ICA. Vol. XL (1995) («Archival Legislation 1981-1994 Albania – Kenya»). XX + 343 pàg.

ARXIU D'IMATGES *Emili Massanas i Burcet*. Girona: Diputació de Girona. Any III. Núm. 8 (2n trimestre 1995).

BARCELONA. *Quaderns d'Història*. Barcelona: Institut Municipal d'Història. Núm. 1 («L'Institut Municipal d'Història de Barcelona, ahir i avui») (Primer semestre 1995). 153 pàg.

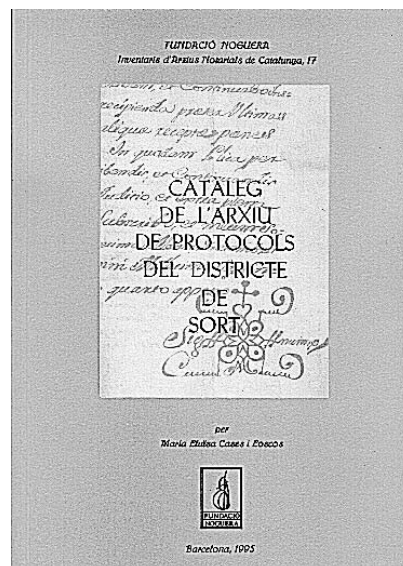
BUTLLETÍ informatiu de l'Associació

Arxiu Històric Comarcal de Terrassa : inventari del fons de la Guàrdia Municipal de Terrassa (1913-1984); descripció dels plànols i mapes de l'arxiu (1833-1994), 90 unitats.

Arxiu Històric Comarcal de les Terres de l'Ebre: inventari del fons del Banc de Tortosa-Central Hispano (1931-1970).

d'Arxivers de Catalunya. Any 7, Núm. 31 (Barcelona, maig-juny 1995). 4 pàg.

CASES i LOSCOS, Maria Lluïsa. *Catàleg de l'Arxiu de Protocols del Districte de Sort*. Barcelona: Fundació Noguera, 1995 (Inventaris d'Arxius Notarials de Catalunya; 17). 156 pàg.

COMASÒLIVAS i FONT, J. ; GÓMEZ i INGLADA, M. ; TAPIOLAS i BADIELLA, J. *Manual de condicions mínimes per a la instal·lació del servei d'arxiu municipal*. Barcelona: Diputació de Barcelona, 1995. 43 pàg.

COSTA, Lluís. «Els arxius patrimonials i la investigació històrica». A: *Quaderns de Síls: revista municipal d'informació i cultura*. Núm. 21 (agost 1995), pàg. 8-9.

CRUZ MUNDET, José Ramón. *Manual de archivística*. Madrid: Fundación Germán Sánchez Ruipérez, 1994 (Biblioteca del Libro; 63). 400 pàg.

GONZALVO i BOU, Gener. «L'arxiu de Poblet, encara exiliat». A: *Missiva. Fuls d'informació històrica i opinió cultural*. Any III, Núm. 11 (Tarragona, abril-juny 1995), pàg. 3-5.

GONZALVO i BOU, Gener. «Els arxius notariaus». A: *Època. Butlletí Català d'Informació Notarial*. Núm. 3 (Barcelona, estiu 1995), pàg. 43-44.

HEREDIA HERRERA, Antonia. *Las normas ISAD (G) y su terminología: análisis, estudio y alternativas*. Madrid: ANABAD, 1995. 80 pàg.

LEGISLACIÓ sobre patrimoni cultural.

Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, 1995 (Legislació temàtica; 7). XVI + 495 pàg. [MAYANS i PLUJÀ, Antoni]: «La beca Fontanella». A: *440 m sobre el nivell del mar*. Núm. 2 (Olot, juny 1995), pàg. 47-48.

[MAYANS i PLUJÀ, Antoni]: «Els llibres més antics de l'arxiu». A: *440 m sobre el nivell del mar*. Núm. 3 (Olot, juliol 1995), pàg. 44-45.

MISCEL·LÀNIA en honor del Doctor Casimir Martí. Barcelona: Fundació Salvador Vives i Casajuana, 1994. 474 pàg.

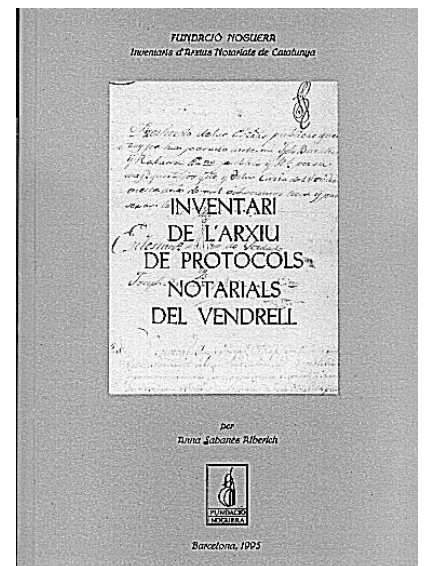
MOGA i FERRÉS, Antoni. «Els recursos educatius en l'ensenyament-aprenentatge de la història de Catalunya». A: *Butlletí*. Núm. 92 (Barcelona: Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de Catalunya) (Primavera 1995), pàg. 35-47.

NOGARET, Christine. «Vers une normalisation internationale de la description des archives. La norme ISAD (G) du Conseil international des archives». A: *La Gazette des Archives*. Núm. 169 (París, 2n trimestre 1995), pàg. 274-280.

PIQUÉ i PADRÓ, Jordi. «La documentació de la Catalunya republicana depositada en arxius de l'Estat». A: *Missiva. Fuls d'informació històrica i opinió cultural*. Any III, Núm. 11 (Tarragona, abril-juny 1995), pàg. 7-8.

PORTA i BALANYÀ, Josep M. «Guia-inventari de l'arxiu municipal de Pira, dipositat a l'Arxiu Històric Comarcal de Montblanc, Conca de Barberà». A: *Apiera. Recull de treballs de Pira i el seu entorn*. Núm. 1 (Pira, 1995), pàg. 59-116.

ROVIRA i SORIANO, Jordi. «Sobre la documentació catalana de la Bibliothèque Nationale de Paris». A: *Missiva. Fuls d'informació històrica i cultural*. Any III, Núm. 11 (Tarragona, abril-juny 1995), pàg. 5-6.

SABANÈS ALBERICH, Anna. *Inventari de l'Arxiu de Protocols Notarials del*

Vendrell. Barcelona: Fundació Noguera, 1995 (Inventaris d'Arxius Notarials de Catalunya; 18). 130 pàg.

SAURÍ, M. Concepció. «Palafrugell i el seu «Llibre de Privilegis»: una història que encara no ha arribat al final». A: *Estudis del Baix Empordà*. Núm. 14 (Sant Feliu de Guíxols, 1995), pàg. 171-175.

TÉBAR HURTADO, J.; GARCÍA SIMAL, J.M.; JIMÉNEZ PIRLA, M.L. *Guia de l'Arxiu Històric de la CONC*. Barcelona: Fundació Cipriano García, Arxiu Històric de la Comissió Obrera Nacional de Catalunya, 1995. 39 pàg.

TORNER, Jordi. «Arxiu Municipal». A:

Fira i Festa Major. Calaf 1995. Calaf: Ajuntament, setembre 1995, [1] pàg.

Tra Siviglia e Genova: notaio, documento e commercio nell'età colombiana. Atti del Convegno internazionale di studi storici per le celebrazioni colombiane organizzato dal Consiglio Notarile dei Distretti Reuniti di Genova e Chiavari sotto l'egida del Consiglio Nazionale del Notariato (Genova 12-14 marzo 1992). A cura de Vito Piergiovanni. Milà: Dott. A. Giuffrè Editore, 1994 (Consiglio Nazionale del Notariato, Per una Storia del Notariato Nella Civiltà Europea; II). 658 pàg.

màquines recreatives, concretament les autoritzacions d'instal·lació en establiments hotelers, les autoritzacions d'explotació i les baixes d'explotació i, d'altra banda, les corresponents al personal dels Bingos. Així mateix, s'estan elaborant les sèries sobre les hisendes locals: els pressupostos i les liquidacions del pressupost. També s'estan preparant les referides a les resolucions dels ens locals: els acords municipals i les ordenances fiscals; i, finalment, cal esmentar les sèries derivades del Pla d'Obres i Serveis de Catalunya.

La contribució de l'Arxiu Nacional de Catalunya a les propostes d'avaluació i tria de les sèries esmentades ha consistit en la confecció de l'estudi inicial, a partir del qual s'elabora, en col·laboració amb el/la responsable de l'arxiu central corresponent, la proposta definitiva. Per a la proposta inicial se segueixen els criteris següents:

1. Tria una mostra representativa del conjunt de la sèrie a partir de la qual poder estudiar el seu origen, les seves característiques i la informació que contenen els documents. Així mateix, caldrà recórrer a totes les fonts d'informació que complementin la sèrie, és a dir, les memòries del departament, el quadre de classificació de la documentació i la freqüència de consulta dels documents per l'organisme productor.
 2. Estudiar l'organisme que ha generat la sèrie, centrant-nos especialment en la unitat productora de la documentació. Caldrà conèixer la seva organització, les funcions que desenvolupa i els seus antecedents, per a la qual cosa haurem de cercar les disposicions legals (de creació, de reestructuració, etc.) i les memòries anuals de l'organisme.
 3. Recollir i seguir la normativa que regula el procediment administratiu que ha generat la sèrie avaluada. Ara bé, s'haurà de tenir present tant la legislació original, malgrat que s'hagi derogat posteriorment, com l'actual, en tant que ambdues ens permetran conèixer millor el procediment aplicat a la documentació i la seva evolució, la qual cosa estarà sovint relacionada amb els canvis soferts quant a competències i funcions.
 4. Estudiar tota la legislació d'àmbit general que afecti la sèrie, pel fet que és la base fonamental per poder-ne establir el valor administratiu i fiscal. Per exemple, en el cas de la sèrie sobre eleccions sindicals també s'ha consultat la Llei Orgànica del règim electoral general i, pel que fa a les propostes sobre impostos, s'ha tingut en compte tant la Llei general tributària com la Llei general pressupostària.
- D'altra banda, caldrà analitzar tota la legislació que reglamenti cadascuna de les possibles repercussions jurídi-

ARXIU NACIONAL DE CATALUNYA

Les propostes d'avaluació i tria: una experiència necessària

El creixement i el desenvolupament de les competències de l'Administració pública catalana estan generant un volum cada cop més considerable de documentació, la qual cosa fa necessari determinar el valor i la vigència dels documents. D'acord amb la legislació actual (Decret 117/1990, de 3 de maig, sobre avaluació i tria de documentació de l'Administració pública, art. 6; Decret 2/1995, de 10 de gener, de reestructuració de l'Arxiu Nacional de Catalunya, art. 5), aquesta tasca pertoca al titular de l'arxiu públic administratiu corresponent.

Malgrat tot, la diversitat de tasques i l'encara poca dotació de personal dels Arxius Centrals de l'Administració de la Generalitat dificulten l'elaboració de les esmentades propostes, la qual cosa ha obligat, tot sovint, a realitzar ingressos als dipòsits de prearxivatge sense la prèvia avaluació.

Aquest va ser el cas d'algunes de les transferències de documentació que, amb caràcter d'urgència, van ingressar al dipòsit de prearxivatge de l'Arxiu Nacional de Catalunya, de les quals no s'havia elaborat cap estudi d'avaluació per poder establir la norma de conservació corresponent.

Amb motiu de la inaguració de la nova seu, l'ANC es va plantejar, d'una banda, la necessitat de racionalitzar la tasca del trasllat de tal manera que no s'hagués de reinstal·lar la documentació de forma innecessària; d'altra banda, es pretenia iniciar una nova etapa encaminada, dins del possible, a normalitzar situacions excepcionals quant als ingressos de transferències. És així com, a finals de l'any 1994, l'ANC va engegar, en col·laboració amb els responsables dels Arxius Centrals corresponents, un estudi per a l'avaluació de les sèries documentals més volumino-

ses que conservava. Aquestes sèries afectaven els departaments d'Economia i Finances, el de Treball i el de Governació i, de moment, només han estat presentades a la Comissió Nacional d'Avaluació i Tria de Documentació (CNATD) les corresponents al Departament d'Economia i Finances, mentre que la resta es troba pendent d'elaborar la proposta definitiva.

Del Departament d'Economia i Finances es van avaluar les sèries de documents comptables: els manaments d'ingrés, els de pagament ordenats i els justificants dels manaments de pagament a justificar; i també les sèries d'impostos: les exempcions de l'impost sobre el luxe de vehicles de tracció mecànica, l'impost sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats i les exempcions de l'impost sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats.

La resolució final de la CNATD respecte a les esmentades propostes d'avaluació i tria va ser comunicada a l'ANC per a la seva execució, la qual cosa es va dur a terme amb el corresponent aixecament d'acta per part del Secretari de la CNATD i la presència dels representants del Departament d'Economia i Finances i de l'ANC. En definitiva, de moment –d'acord amb els terminis establerts per la CNATD– s'ha pogut destruir un volum total de 1.100 ml. de documentació que ja no conservava cap mena de valor.

Pel que fa al Departament de Treball, s'estan preparant les propostes referides a les relacions laborals: els expedients d'eleccions sindicals i les actes de conciliació individual.

Finalment, del Departament de Governació s'ha iniciat l'estudi per a avaluar les sèries corresponents al control del joc, d'una banda, les referides a les

ques que es derivin del valor legal de la documentació, és a dir, en funció de cada cas concret s'estudiarà el codi civil, el codi penal i el marc estatutari per a les qüestions d'ordre social, així com les normes que reglamenten la jurisdicció contenciosa-administrativa.

A partir d'aquí es podrà analitzar el valor de la sèrie en qüestió (nivell administratiu, legal i jurídic, fiscal si escau, i informatiu i històric), la qual cosa permetrà elaborar-ne una proposta inicial d'avaluació i tria. Aquest primer projecte s'estudiarà amb el responsable de l'Arxiu Central del Departament corresponent que, partint d'una informació més directa amb l'organisme productor, contrastarà l'esmentada proposta amb la pràctica quotidiana de la gestió administrativa, i podrà ampliar tota aquella informació que hi manqui (p.e. el contingut de les sèries recapitulatives, l'existència i el tipus de suport de substitució de la sèrie, etc.) i corregir tot allò que consideri oportú.

De tot plegat sortirà la proposta d'avaluació i tria definitiva, de la qual, una vegada signada pel responsable de l'Arxiu Central Administratiu, pel secretari general del Departament corresponent i pel director de l'ANC, s'eleva a la Comissió Nacional d'Avaluació i Tria de Documentació per a la seva resolució.

Pel que fa al procediment d'eliminació, d'acord amb la normativa vigent l'ANC ha elaborat un registre per a la documentació eliminada. Paral·lelament es generen uns expedients que contenen l'inventari de la documentació destruïda i, en tots els casos, es conserven alguns espècimens seleccionats del conjunt de documents eliminats.

El balanç final d'aquesta primera experiència es pot concretar en els següents aspectes:

1. Amb l'avaluació i tria dels documents, la conseqüència més immediata que se'n deriva és el considerable estalvi de recursos tant econòmics i humans com infraestructurals, per passar, en definitiva, a fer-ne un ús més coherent i racional. Tot plegat permetrà una millor planificació tant del treball com de la disponibilitat d'espai, i s'evitaran despeses i dedicació d'hores de feina innecessàries.
2. Les propostes permeten fer plantejaments a nivell del funcionament del procediment administratiu, perquè molt sovint és la mateixa mala gestió (p.e. la no diferenciació entre els expedients oberts i els expedients definitivament tancats) o la manca de rigor en el seguiment de la normativa procedimental (p.e. el fet de no utilitzar els llibres de registre exigits o no recollir-hi totes les dades requerides), el que posa entrebancs a la consideració d'una proposta raonable d'eliminació. Aquests estudis també permeten veure que des del mateix procedi-

ment administratiu es podrien trobar solucions per a l'òptima conservació dels documents. Aquest és el cas de les sèries en què manca una normativa específica que estableixi l'obligació d'elaborar registres o altres documents recapitulatius. Així mateix, es podria preveure la conservació futura de determinades sèries, generalment d'expedients molt reiteratius i de contingut bastant sumari, incorporant al seu registre alguns –parlem de pocs– camps que recollissin el contingut amb valor informatiu i històric dels documents. D'altra banda, cal parlar de la necessitat de fer servir altres suports diferents del paper, especialment per a les sèries de gran volum que només tenen un valor informatiu (p.e. les estadístiques) el qual no es troba en cap document recapitulatiu (p.e. les publicacions).

3. Finalment, amb aquestes propostes s'està contribuint al progressiu establiment de les Taules d'Avaluació Documental, que han de permetre la racionalització del sistema de gestió documental de l'Administració de la Generalitat de Catalunya.

Maite PEDROL i GIMÉNEZ

Ingressos de fons (juny-agost 1995)

Àrea dels fons de l'Administració: Expedients d'interne del Centre Penitenciari de Dones de Barcelona (1955-1970), 9,2 ml; documentació procedent de la gestió administrativa del Cos de Mossos d'Esquadra de Catalunya (1877-1940), 5 ml; expedients d'interne (1940-1955) i documentació administrativa (1911-1989) de la Junta Provincial de Protecció de Menors de Barcelona, 60 ml; documentació procedent de la gestió administrativa dels Serveis Tècnics d'Agricultura de la Generalitat Republicana i de la Granja-Escola de Caldes de Montbui (1931-1939), 4 ml; expedients del personal docent del Ministerio de Educación y Ciencia (inclou els corresponents al personal exclòs de la docència durant la dictadura franquista) (final segle XIX-1978), 4,6 ml.

Àrea dels fons històrics: Fons d'Associacions i Fundacions: documentació de la Unió de Funcionaris Civiles (1933), 1 carpeta; Fons d'empreses: La Llar del Llibre S.A. (1940-1990), 250 ml; Fons patrimonials: família Codina (1496-1595), 6 pergamins; Fons personals: documentació de l'activitat social de Joaquim Renart i Garcia i de la Casa Renart d'arts decoratives religioses de Barcelona (1900-1960), 6 ml i 8 paquets de murals; documentació sindical, discursos, informes i publicacions obreres de Josep Castaño i Colomer (1970-1980), 1 arxivador; documentació política, retalls de premsa, publicacions i material per a la confecció d'un

llibre de Gregori López Raimundo (1949-1994), 2 vídeos, 4 cassets, 11 fotografies, 1 llibre i dues capses de documentació escrita. Col·leccions: publicacions periòdiques catalanes a Mèxic i altra documentació impresa de l'exili català aplegat per Artur Costa i Gutiérrez (1940-1960), 1 ml; documentació sobre el Casal Català de Valparaíso i retalls de premsa de l'enginyer català Mateu Abelló (1941), 1 carpeta.

Àrea dels fons d'imatges, gràfics i audiovisuals: 41 fotografies del viatge de Francesc Macià a Cuba; 414 plaques de vidres del periodista Gabriel Casas i Galobardes (1915-1930); fons fotogràfic d'Eugenio del Castillo (1980-1993), 3.634 rodets de negatius.

Nous instruments de descripció (juny-agost 1995)

Àrea dels fons de l'Administració: Guia del fons de l'Institut Escola (1932-1939); inventari sumari del fons del Govern Civil de Barcelona (1939-1949); inventari sumari de la documentació dels Serveis Tècnics d'Agricultura de la Generalitat Republicana (1931-1939).

Àrea dels fons històrics: inventari de la Unió de Funcionaris Civiles (1933); inventari de l'Editorial Teide S.A. (1940-1960); inventari del llinatge Orobio-Batlloori; inventari del fons personal de Ramon Bech i Taberner (1933-1993).

Activitats

L'1 de juny, al Palau de la Generalitat i sota la presidència del conseller de Cultura, es dué a terme la presentació de l'edició dels dos primers volums del Dietari de la Diputació General de Catalunya (1411-1714). El projecte ha estat dirigit pel director de l'Arxiu Nacional i hi han intervingut cinc tècnics de l'Arxiu. Se'n preveu l'edició de deu volums.

El 9 de juny de 1995, al Palau de la Generalitat i sota la presidència del Molt Hble. Sr. Jordi Pujol, se signà el contracte de dipòsit del fons documental de l'empresa Siemens S.A. En el decurs de l'acte, el Dr. Jordi Maluquer de Motes pronuncià una conferència sobre la importància de l'empresa en el conjunt del sector elèctric de la indústria catalana.

El 17 de juliol, al Palau Marc i sota la presidència del conseller de Cultura, se signà el contracte de dipòsit del fons del llinatge Despujol, subscrit per l'II·Im. Sr. Ignasi Despujol i Burgoyne, marquès de Palmerola.